

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelma on tasapainoinen ja kattava kokonaisuus, ja näin voimakkaasti tuettavissa. Suunnitelmassa on otettu huomioon myös perustutkimuksen tarpeita, mikä on tärkeää. Ilman sitä innovaatiot jäävät vähäisiksi ja Suomi ei näyttäyty houkuttelevana kansainvälisille tutkimusasiantuntijoille. On kuitenkin erittäin tärkeää, että tuki perusrahoitukselle on tarpeeksi merkittävä. On tärkeää myös pitää huolta yliopistojen perusrahoituksesta. Uutta luova tutkimus kuitenkin perustuu pitkälti toimivaan yliopistokenttään.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

T&K rahoitussuunnitelma on elintärkeä Tampereen yliopistolle (TAU). TAU:lla on pitkä historia yhteistyöstä TKI intensiivisten yritysten kanssa ja näemme tämän yhteistyön entistä tärkeämpänä. Yliopistojen ja yritysten saumaton yhteistyö on ensi arvoisen tärkeä Suomen tulevaisuuden kannalta. Siksi T&K rahoitukseen panostaminen esitetyllä tavalla on tärkeää. On kuitenkin pidettävä huoli, että rahoitusta ohjataan riittävästi uutta luovaan tutkijalähtöiseen tutkimukseen.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suomen kokoisessa pienessä maassa, jossa on kuitenkin paljon, usein pienehköjä, toimijoita yhteistyö on erityisen tärkeää. Varsinkin PK yrityksille T&K toiminta on yksinään haasteellista. Siinä yliopistot ja muut tutkimusorganisaatiot voivat antaa osaamista ja tutkimusinfrastruktuuria. Myös isot kansainväliset yritykset hyötyvät yhteistyöstä yliopistojen kanssa saaden sieltä koulutettuja asiantuntijoita, sekä uusinta tietoa.

Molemmat linjausehdotukset ovat kannatettavia. Suomen Akatemian rahoituksen lisäys esikaupalliseen soveltavaan tutkimukseen pitää tehdä niin, että se ei kilpaile BF:n rahoitusinstrumenttien kanssa. Yhteistyön maksimoiseksi, tätä rahoitusta tulee suunnata niin, että yrityksillä on mahdollisuus osallistua tutkimukseen

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Tampereen yliopisto kannattaa tehtyä linjausta ja toivoo avointa keskustelua linjauksessa mainittujen kahden erilaisen tavoitteen väliseen lisärahoituksen jakoon. Erityisen tärkeää on varmistaa, että julkinen tuki kohdistuu aidosti tuottavuutta lisäävään toimintaan.

- Uusia yrityksiä T&K-toimintaan

Linjaus on kannatettava. TAU näkee hyväksi suunnata rahoitusta verkostomaiseen/ekosysteemimäiseen yliopisto/tutkimuslaitosvetoiseen toimintaan, sellaisessa pienehköllä yritysrahoituksen määrällä per PK-yritys voidaan luoda hankkeita, joissa tutkimustahoilla on realistiset mahdollisuudet toimia yritysten kasvun tukena. Osa tutkimustahojen rahoituksesta kannattaa suunnata PK-yritysten T&K-kyvykkyyksien kasvattamiseen kyseisissä verkostoissa/ekosysteemeissä. Osana tätä on tärkeää, että työvoiman osaamis- ja koulutustasoa nostetaan. Olisi luonnollista, että yliopistot ovat keskeisenä mukana kouluttamassa ja tukemassa yritysten T&K – osaamista, mm. tohtorikoulutuspilottin kautta

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Kaikki linjaukset ovat kannatettavia.

T&K osaaminen ja innovaatiot lähtevät perustutkimuksesta. Siksi on tärkeää myös pitää sen rahoituksesta huolta. Onkin hyvä, että Suomen Akatemian myöntövaltuuksia kasvatetaan. Samoin on tärkeää, että Business Finlandin rahoituksesta entistä enemmän suuntautuu myös yliopistoille ja tutkimuslaitoksille. Kuten suunnitelmassa todetaan BF rahoitus niille aikoinaan romahti. Lippulaivojen tukemisen lisäksi on tärkeää tukea uusia avauksia, ja siinä co-research instrumentti on tärkeä. On hyvä, että BF on ottanut sen takaisin tukivalikoimaansa. Siihen täytyy budjetoida riittävästi voimavaroja.

On hyvä, että suunnitelmassa nostetaan esille tutkijatohtorit ja heidän rahoituksensa. Olisi myös tärkeää, että jos nyt käynnissä oleva tohtoripilotti (1000 uutta tohtoria) on menestys, myös sen jatkosta huolehditaan. Suomi tulee tarvitsemaan jatkossakin lisää tohtoreita, jotka ovat koulutettu myös yritysmaailman tarpeisiin.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Systemaattinen panostaminen tutkimuksen infrastruktuureihin on hyvin kannustettavaa. Se on keskeisessä roolissa, kun houkutellaan alan osaajia maailmalta Suomeen ja pidetään heidät Suomessa. Ja toisaalta huippututkimuksen edellytys on ajantasaiset infrastruktuurit. Niiden avoin käyttö (sekä akateemiset että yritysmaailman käyttäjät) on tärkeää. Tutkimusinfrastruktuurit ovat myös luonnollinen yhteistyön alusta tutkimustoimijoille, TAU näkee tärkeäksi infrastruktuurien laajemman avaamisen.

Suomi on aktiivisesti mukana eurooppalaisessa sirukehityksessä. Onkin tärkeää pitää huolta, että myös sen alan infrastruktuureihin panostetaan.

- Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen

Linjaus on kannatettava, riittävä laskentakapasiteetti on tutkimustoiminnan elinehto monella alalla.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Pienenä maana Suomi tarvitsee kansainvälistä yhteistyötä, erityisesti EU:n ja Iso-Britannian ja Pohjois-Amerikan kanssa. Perinteisten yhteistyökanavien lisäksi nyt avautuvat NATO perustaiset yhteistyöt ovat hyvä lisä tässä. Suomen yliopistomaailmalle EU rahoitus on erityisen tärkeää ja siksi on hyvä, että sen hankkimista kannustetaan rahoitussuunnitelmassa. On tärkeää, että ns. vastinrahoitus kohdistuu niihin organisaatioihin, jotka EU rahoitusta pystyvät saamaan. Suomella on mahdollisuus kasvattaa huomattavasti EU rahoitusta, varsinkin mikäli se suuntautuisi entistä enemmän laatuperustaisesti.

EU-ohjelmien sisältöön vaikuttamisen rahoitustukea voisi ottaa kokeiluun. Suomen tulisi vaikuttaa siihen, että EU tuki kohdistuisi erityisesti kilpailtuun korkeaan tutkimuksen tasoon tähtäävään tutkimukseen. Samoin kevyitä tukitoimia ESA:n kaltaisten organisaatioiden rahoituksen kasvattamiseksi.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Tampereen yliopisto näkee hyväksi systematisoida strategisten valintojen tunnistamisen prosessit avoimella ja osallistavalla tavalla. Samaan aikaan on tärkeää käydä keskustelua, kuinka iso osuus T&K-rahoituksesta valituille aloille ohjataan.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

-

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Kansallisen lainsäädännön ja sen tulkinnan tulisi tukea TKI-toimintaa. Viime vuosina esim. sosiaali- ja terveysalan lainsäädäntö (mm. toisiolaki) on ollut suorastaan haitallinen tutkimustoiminnalle. Olemme sen seurauksena häviämässä tutkimuskilpailua jopa muille EU-lainsäädännön alaisille Pohjoismaille. Myös lain implementaatioon liittyvän Findata on jo nyt haitannut huomattavasti T&K työtä. Siksi onkin tärkeää, että hallitusohjelmassa mainittu tutkimuslainsäädäntöneuvosto aloittaa toimintansa.

Hellman Johanna
Tampereen yliopisto - Tampereen yliopisto